

Nr 28.

Ankom till riksdagen kansli den 23 februari 1917 kl. 2 e. m.

Utlåtande angående regleringen av utgifterna för kapitalökning i avseende å post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk. (4:e avd.)

Postverket.

1:o) I den till riksdagen den 13 januari 1917 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under titel »utgifter för kapitalökning, statens affärsverksamhet», beträffande postverket föreslagit riksdagen att för inköp av inventarier för postverkets behov för år 1918 anvisa ett anslag av 350,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 175,000 kronor. Inköp av inventarier. [1.]^e

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 13—16 i det vid propositionen under rubrik »utgifter för kapitalökning: bil. 1» fogade statsrådsprotokollet över civilärenden den 13 januari 1917, till vilket utskottet tillåter sig hänvisa.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förvarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må för *inköp av inventarier för postverkets behov* för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 350,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 175,000 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 6 saml. 21 häft. (Nr 28.)

1

*) Hänvisar till punkt i statsverkspropositionen.

Nybygg-
nader.
[2.]

2:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen att *dels* av det anslag å 960,000 kronor, som av 1914 års förra riksdag beviljats för uppförande å den då ännu icke för centralpostkontoret i Stockholm disponerade delen av postverkets tomt inom kvarteret Riddaren i Stockholm, efter rivning av därå uppförda byggnader, av en tillbyggnad samt för vidtagande i sammanhang därmed av vissa förändringar å den dåvarande posthusbyggnaden i samma kvarter, för år 1918 anvisa, att utgå av lånemedel, återstående beloppet, 300,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att utanordna detta belopp förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel, *dels* av det anslag å 240,000 kronor, som riksdagen beviljat för uppförande å den postverket tillhöriga tomten nr 112 inom S:t Lars kvarter i Linköping av ett posthus, inrymmande jämväl lokaler för telegrafverkets behov, för år 1918 anvisa, att utgå av lånemedel, återstående beloppet, 120,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet, *dels* för fortsättande och avslutande av nyssnämnda byggnadsarbete för år 1918 anvisa, att utgå av lånemedel, ytterligare ett belopp av 90,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet, *dels* för fortsättande av uppförandet å det för postverkets räkning inköpta område om 5,583,1 kvadratmeter av tomten nr 67 A i Göteborgs stads tolfte rote av ett centralposthus för år 1918 anvisa, att utgå av lånemedel, ett belopp av 700,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 förskottsvis av tillgängliga medel utanordna beloppet, *dels* ock för uppförande för en beräknad kostnad av 275,000 kronor å den för sådant ändamål avsedda, kronan tillhöriga tomten i kvarteret nr 29 inom Gällivare municipalsamhälle av ett posthus, inrymmande jämväl lokaler för telegrafverkets behov, för år 1918 anvisa, att utgå av lånemedel, ett belopp av 100,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 17—34.

I en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 89, har herr *E. F. Hellberg* i Lycksele hemställt, att riksdagen måtte för inköp av tomterna nr 66, 67 a och 67 b i Lycksele municipalsamhälle för uppförande därstädes av ett posthus, inrymmande jämväl lokaler för telegrafverkets behov, anvisa för år 1918 ett belopp av 3,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Beträffande de skäl motionären anført till stöd för denna framställning får utskottet hänvisa till motionen.

Med hänsyn till det trängande behovet att anskaffa lokaler för telegrafverket i Linköping synes utskottet intet vara att erinra mot att den byggnad, som är avsedd att inrymma lokaler för såväl postverket som telegrafverket i nämnda stad, påbörjats, oaktat det vid arbetets igångsättande varit tydligt, att det för ändamålet av 1916 års riksdag beviljade anslaget icke skulle förslå för byggnadens fullbordande. I enlighet med denna uppfattning får utskottet tillstyrka, att det begärda tilläggsanslaget, 90,000 kronor, må uppföras å 1918 års stat.

Kungl. Maj:ts i övrigt gjorda äskanden om fortsättningsanslag för tidigare beslutade byggnadsföretag för postverkets räkning har utskottet jämväl funnit sig böra förorda.

Framställning om uppförande av post- och telegrafhusbyggnad i Gällivare framlades av generalpoststyrelsen redan år 1915. På grund av de statsfinansiella förhållandena blev emellertid förslaget icke av Kungl. Maj:t framfört till 1916 års riksdag. På grund av angelägenheten av dels att post- och telegrafverket beredas bättre tjänstelokaler, dels ock att dessa verks personal i Gällivare förskaffas bostäder till rimliga hyror, anser utskottet ytterligare uppskov med beviljandet av medel för byggnadens påbörjande icke böra äga rum. Den upprättade planen för byggnaden, enligt vilken ett avsevärt utrymme å den ifrågavarande tomten lämnas odisponerat för framtida byggnadsbehov för statens räkning, har icke givit utskottet anledning till anmärkning.

Beträffande slutligen den av herr Hellberg väckta motionen om inköp för postverkets räkning av tomt i Lycksele, har utskottet icke blivit övertygat därom, att uppförande av särskild posthusbyggnad är den enda tänkbara lösningen av postverkets lokalfråga å nämnda ort. Då det för övrigt icke synes böra ifrågakomma att bevilja medel för inköp av en tomt, beträffande vars användande närmare utredning saknas, har utskottet icke ansett sig kunna biträda det i motionen framförda förslaget.

I enlighet med vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I) att riksdagen må

a) av det anslag å 960,000 kronor, som av 1914 års förra riksdag beviljats för uppförande å den då ännu icke för centralpostkontoret i Stockholm disponerade delen av postverkets tomt inom kvarteret Rid-daren i Stockholm, efter rivning av därå uppförda byggnader, av en tillbyggnad samt för vidtagande i sammanhang därmed av vissa förändringar å den då-

varande posthusbyggnaden i samma kvarter, för år 1918 anvisa såsom reservationsanslag återstående beloppet, 300,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att utanordna detta belopp förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel,

b) av det anslag å 240,000 kronor, som riksdagen beviljat för uppförande å den postverket tillhöriga tomten nr 112 inom S:t Lars kvarter i Linköping av ett posthus, inrymmande jämväl lokaler för telegrafverkets behov, för år 1918 anvisa såsom reservationsanslag återstående beloppet, 120,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet,

c) för fortsättande och avslutande av nyssnämnda byggnadsarbete för år 1918 anvisa såsom reservationsanslag ytterligare ett belopp av 90,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet;

d) för fortsättande av uppförandet å det för postverkets räkning inköpta område om 5,583,1 kvadratmeter av tomten nr 67 A i Göteborgs stads tolfte rote av ett centralposthus för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 700,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 förskottsvis av tillgängliga medel utanordna beloppet;

e) för uppförande för en beräknad kostnad av 275,000 kronor å den för sådant ändamål avsedda, kronan tillhöriga tomten i kvarteret nr 29 inom Gällivare municipalsamhälle av ett posthus, inrymmande jämväl lokaler för telegrafverkets behov, för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet;

II) att herr Hellbergs ovanberörda motion, nr 89, icke må av riksdagen bifallas.

Telegrafverket.

3:o) Kungl. Maj:t har i avseende å kapitalökning vid telegrafverket föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att stationsbyggnaden å den telegrafverket tillhöriga fastigheten nr I och II i kvarteret Skvalperup i Malmö må utvidgas genom en tillbyggnad i enlighet med av telegrafstyrelsen framlagd plan för en beräknad kostnad av 330,000 kronor; att för telegrafverkets räkning må inköpas tomten nr 4 i kvadraten nr 19 i Motala för en köpeskilling av högst 30,000 kronor; att för telegrafverkets räkning må inköpas lägenheten nr 188 i Tomelilla municipalsamhälle för en köpeskilling av högst 25,000 kronor; att för telegrafverkets räkning må inköpas det så kallade telegrafhuset i Nyland med tomt för en köpeskilling av högst 24,000 kronor; att för telegrafverkets räkning må inköpas tomterna litt. C ab 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 och 28 i Hässleholm för en köpeskilling av högst 17,000 kronor; och att å dessa tomter må uppföras en förrådsbyggnad för en beräknad kostnad av 65,000 kronor; samt att för telegrafverkets räkning må inköpas de å lägenheten Hästhagen invid Krylbo belägna, å en av distriktslantmätaren E. Ekenstedt år 1914 upprättad tomtdelningskarta med nr 6, 7, 8 och 9 i kvarteret XXII betecknade tomter för en köpeskilling av högst 20,000 kronor; och att å dessa tomter må uppföras en förrådsbyggnad för en beräknad kostnad av 65,000 kronor; *dels ock* för år 1918 till inköp och bebyggande av fastigheter för telegrafverkets räkning anvisa, att utgå av lånemedel, ett anslag av 620,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 36—50 i det ovanberörda statsrådsprotokollet över civilärenden för den 13 januari 1917, till vilket utskottet tillåter sig hänvisa.

Den föreslagna tillbyggnaden av stationsbyggnaden i Malmö har utskottet funnit vara av behovet påkallad, vadan utskottet får tillstyrka det av Kungl. Maj:t för ändamålet äskade anslaget. Förslagen om inköpande för telegrafverkets räkning av fastigheter i Motala, Tomelilla och Nyland har utskottet jämväl funnit vara väl motiverade. Beträffande de två sistnämnda platserna vill utskottet särskilt framhålla fördelen av, att dyrbara flyttningskostnader undvikas genom inköp av de fastigheter, vari telegrafverkets lokaler redan äro inrymda.

Inköp och
bebyggande
av fastig-
heter.

[3.]

Utskottets
yttrande.

Förslagen om inköp av tomter i Hässleholm och Krylbo samt uppförande av förrådsbyggnader därstädes får utskottet ävenledes biträda.

Det för år 1918 äskade anslagsbeloppet för inköp och bebyggande av fastigheter för telegrafverkets räkning är avsett att användas på följande sätt:

till fortsättande av stationsbyggnaden i Uppsala	kronor	332,200: —
» tillbyggnad av stationsbyggnaden i Malmö	»	41,800: —
» inköp av byggnadstomt i Motala	»	30,000: —
» » » fastighet i Tomelilla	»	25,000: —
» » » fastighet i Nyland	»	24,000: —
» inköp av tomt och uppförande av förrådsbyggnad i Hässleholm	»	82,000: —
» inköp av tomt och uppförande av förrådsbyggnad i Krylbo	»	85,000: —
Summa kronor		620,000: —

Kungl. Maj:ts förslag i denna del har ej föranlett erinran från utskottets sida.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva att stationsbyggnaden å den telegrafverket tillhöriga fastigheten nr I och II i kvarteret Skvalperup i *Malmö* må utvidgas genom en tillbyggnad i enlighet med av telegrafstyrelsen framlagd plan för en beräknad kostnad av 330,000 kronor;

b) medgiva att för telegrafverkets räkning må köpas tomten nr 4 i kvadraten nr 19 i *Motala* för en köpeskilling av högst 30,000 kronor;

c) medgiva att för telegrafverkets räkning må köpas lägenheten nr 188 i *Tomelilla* municipalsamhälle för en köpeskilling av högst 25,000 kronor;

d) medgiva att för telegrafverkets räkning må köpas det så kallade telegrafhuset i *Nyland* med tomt för en köpeskilling av högst 24,000 kronor;

e) medgiva att för telegrafverkets räkning må köpas tomterna litt. C ab 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 och 28 i *Hässleholm* för en köpeskilling av högst 17,000 kronor och att å dessa tomter må uppföras en

förrädsbyggnad för en beräknad kostnad av 65,000 kronor;

f) medgiva att för telegrafverkets räkning må inköpas de å lägenheten Hästhagen invid *Krylbo* belägna, å en av distriktslantmätaren E. Ekenstedt år 1914 upprättad tomtdelningskarta med nr 6, 7, 8, och 9 i kvarteret XXII betecknade tomter för en köpeskilling av högst 20,000 kronor, och att å dessa tomter må uppföras en förrädsbyggnad för en beräknad kostnad av 65,000 kronor;

g) för år 1918 till *inköp och bebyggande av fastigheter för telegrafverkets räkning* anvisa ett reservationsanslag av 620,000 kronor.

4:o) Kungl. Maj:t har vidare beträffande telegrafverket föreslagit riksdagen att för fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende för år 1918 anvisa, att utgå av lånemedel, ett anslag av 12,500,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende.

[4.]

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 51—66.

Av förenämnda anslagssumma äro avsedda:

för interurbana telefonnätet	kronor	4,500,000:—
» lokala »	»	7,694,000:—
» telegrafnätet	»	306,000:—
Summa kronor		12,500,000:—

Utskottets yttrande.

Motsvarande anslagsbelopp för år 1917 voro respektive 2,993,400, 3,700,000, 306,600, tillhopa 7,000,000 kronor. Den sålunda till sammanlagt 5,500,000 kronor uppgående anslagsökningen är till ej ringa del att hänföra till den väsentliga prisstegring å materialier, som inträtt sedan 1916. Beträffande det för interurbanledningar avsedda beloppet är att märka, att Kungl. Maj:t vidtagit en minskning med 2,500,000 kronor i telegrafstyrelsens i ämnet framlagda förslag. Ytterligare nedsättning synes utskottet icke lämpligen kunna ifrågakomma. Att uppskjuta utförandet av någon del av arbetena å det lokala telefonnätet synes ej heller välbetänkt, då därigenom den på grund av telefontaxereformen inträdda ökningen i

abonnentantalet skulle hämmas. Anslagsäskandet för utveckling av telegrafnätet har utskottet jämväl funnit sig böra tillstyrka.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må för *fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende* för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 12,500,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Statens järnvägar.

Nya byggnader och anläggningar.

[5.]

5:o) Kungl. Maj:t har i avseende å kapitalökning vid statens järnvägar föreslagit riksdagen att till utförande av nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar för år 1918 anvisa ett belopp av 9,343,600 kronor, därav 4,900,000 kronor att utgå av låne-medel, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna ett belopp av 2,200,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i det vid statsverkspropositionen under rubrik »utgifter för kapitalökning: bil. 1» fogade statsrådsprotokollet över civilärenden den 13 januari 1917 sid. 67—139.

Utskottets yttrande.

Det av Kungl. Maj:t äskade anslaget är avsett att fördelas sålunda:

Nya anslag:

för husbyggnader, boställshus	kronor	625,000: —
stationsstugor m. m. »	»	140,500: —
tillbyggnad av stationshus..... »	»	219,500: —
övriga husbyggnader	»	264,200: —
» spåranordningar	»	1,446,600: —
» vägports- och vägbroanläggningar	»	250,000: —
» förbättringar vid kol- och vattenstationer	»	120,000: —
» telegraf- och telefonanläggningar m. m. »	»	638,000: —
» elektriska belysningsanläggningar	»	200,000: —
» övriga anläggningar	»	603,800: —
» större arbeten	»	1,601,000: —
» växel- och signalsäkerhetsanläggningar	»	1,000,000: —
» diverse arbeten	»	1,000,000: —

Fortsättningsanslag för redan beslutade arbeten.

för anordnande av avloppsledningar vid Kiruna ..	kronor	80,000: —
» utvidgning av rangerbangården vid Nässjö	»	400,000: —
» uppförande av 6 lokomotivstallplatser m. m. vid Bollnäs	»	205,000: —
» ombyggnad av bangården vid Boden	»	350,000: —
» uppförande av ny bro över Öre älv	»	200,000: —
Summa kronor		9,343,600: —

Det är ett högst betydande anslag, som av Kungl. Maj:t innevarande år äskas för nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar. En jämförelse med det vid 1916 års riksdag beviljade anslaget för samma ändamål utvisar en ökning av ej mindre än 3,560,000 kronor, och detta oaktat i årets statsverksproposition betydande belopp för vissa större, fortsättningsanslag krävande byggnader och anläggningar upptagits under särskilda anslagstitlar i stället för att, såsom förut skett, uppföras såsom »större arbeten» under den nu förevarande anslags-titeln.

Uppenbart är att en mycket avsevärd del av anslagsökningen härleder sig från den inträffade stora prisstegringen å materialier m. m. Men ökningen beror även på den större omfattningen av de arbeten, som nu föreslås till utförande.

Departementschefen har i det uttalande, varmed han inlett berörda statsrådsprotokoll (sid. 1—12), framhållit, att vid ett affärsföretag av statens järnvägars omfattning och utomordentligt stora betydelse de nya kapitalutlägg, som erfordras för att tillgodose en väntad trafikstegrings kraf, såvitt möjligt borde föregå denna, så att järnvägarna alltid vore i tekniskt hänseende rustade att möta en inträdande trafikökning av anse- nlig storlek. I tider av mera forcerad utveckling uppträda dock, ytt- rar departementschefen, i betraktande av ovissheten om utvecklingens framtida förlopp, de största svårigheter att följdriktigt tillämpa en sådan princip. Trafikstegringen kommer härvid att fortgå snabbare än banornas tekniska anpassning efter den ändrade trafikintensiteten, och efter hand hopas härvid de ej tillgodosedda kraven på kapitalutlägg för att bringa järnvägarnas kapacitet i höjd med trafikens storlek och ny trafik, som kan förväntas. När i augusti 1914 det stora europeiska kriget utbröt, varvid efter hand nya utomordentligt stora anspråk ställ- des på de svenska statsjärnvägarnas trafikförmåga, hade, fortsätter de- partementschefen, en stark trafikökning med få och korta avbrott fort-

gått i omkring 20 år, utan att statsjärnvägarnas kapacitet blivit genom nya kapitalnedlägg i motsvarande grad förstärkt.

Av statsrådsprotokollet inhämtas även, att järnvägsstyrelsen utarbetat en plan över de arbeten och anskaffningar för statens järnvägars räkning, som med hänsyn till den stegrade trafikens krav kunna anses nödvändiga under perioden 1918—1927. Totalkostnaden för de nya byggnader och anläggningar, rullande materiel m. m., som enligt denna plan skulle behövas, slutar på en summa av i runt tal 504.5 miljoner kronor, varav 398.2 miljoner kronor tänkas täckta genom anslag och 106.3 miljoner kronor bestridda ur förnyelsefonden. Då denna approximativa beräkning ännu icke undergått slutlig granskning har departementschefen icke närmare yttrat sig om densamma, men likväl uttalat, att den dock torde giva en ungefärlig bild av behovet.

Utskottet är för sin del övertygat om, att vidlyftiga och kostsamma arbeten av ifrågavarande beskaffenhet erfordras för att sätta statens järnvägar i sådant skick, att de kunna möta de krav, som redan under nuvarande förhållanden ställas på dem, och under den närmaste framtiden torde komma att göra sig gällande. Ett uppskjutande i större omfattning av dessa arbeten synes utskottet så mycket mindre tillrädligt, som behovet är synnerligen trängande och föga utsikt synes förefinnas att genom ett framskjutande av anläggningarna få dessa utförda för mindre kostnad. Vad angår möjligheten att anskaffa de för arbetenas genomförande erforderliga medlen, synes det ock föga sannolikt, att något skulle vara att vinna genom ett uppskov. Under sådana förhållanden har utskottet funnit sig böra i huvudsak tillstyrka Kungl. Maj:ts under såväl nu förevarande som följande punkter framställda förslag beträffande kapitalökningsanslag för de trafikerade järnvägarna.

Under anslaget till nya byggnader och anläggningar, gruppen »större arbeten», har upptagits ett belopp av 130,000 kronor för uppförande av en ångcentral vid Kiruna. För enahanda ändamål äskades av 1916 års riksdag ett belopp av 95,000 kronor. I enlighet med statsutskottets i ämnet avgivna utlåtande ansåg emellertid riksdagen, att med hänsyn till såväl den då rådande ekonomiska situationen och de stora krav, som för andra ändamål ställdes på statskassan, som ock de rådande höga materialpriserna med ifrågavarande utgift borde tills vidare anstå. Den ökning i anläggningskostnad, som det nu framlagda förslaget innebär, beror till en del på ytterligare stegring i materialpriserna men har delvis också sin grund däri, att ångcentralen nu tänkes utförd enligt en med hänsyn till anläggningskostnaden dyrbarare, men ur driftsynpunkt mera ekonomisk plan. Medan den anläggning, som under fjoråret föreslogs, beräk-

nades medföra en årlig bränslebesparing till ett värde av 7,000 kronor, har den nu projekterade anläggningen beräknats för statens järnvägar möjliggöra en besparing av ej mindre än 21,000 kronor årligen. Under sådana förhållanden har utskottet ansett sig böra tillstyrka det nu framlagda förslaget.

Under gruppen »större arbeten» har upptagits ett belopp av 150,000 kronor för vidtagande av åtgärder för undvikande av störningar i svagströmsledningarna vid bandelen Kiruna—Riksgränsen. Ifrågavarande åtgärder avse en utflyttning av svagströmsledningarna till ett avstånd från banan av omkring 100 meter. Av järnvägsstyrelsens framställning i ämnet framgår, att det icke är uteslutet, att ytterligare åtgärder för ändamålet kunna komma att erfordras, ehuru väl styrelsen ansett, att med vidtagandet av dessa åtgärder bör anstå, till dess erfarenhet vunnits om verkningarna av ledningarnas utflyttande. Enligt vad utskottet från järnvägsstyrelsen inhämtat lär man numera, då det gäller att framdraga nya stolplinjer för svagströmsledningarna längs statsbanelinjer, som inom en ej alltför avlägsen framtid beräknas bliva elektrifierade, förlägga dessa på sådant avstånd från banan, att framdeles förflyttning av svagströmsledningarna ej skall erfordras. Det nu framförda anslagskravet har utskottet funnit sig böra tillstyrka. Utskottet har emellertid, då samtliga de anslag, som hänföra sig till riksgränsbanans elektrifiering, synas fortfarande liksom hittills böra uppföras under särskild anslagstitel i riksstaten, i sin hemställan rörande nu ifrågavarande punkt för sig upptagit berörda anslagsdel.

I övrigt har utskottet, som särskilt sökt förvissa sig om att de till utförande föreslagna spåranordningar och andra bangårdsanläggningar av olika slag i görligaste mån kunna komma till användning vid planerade större stationsutvidgningar, ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

I detta sammanhang har utskottet velat till behandling upptaga frågan om sättet för uppförandet i riksstaten av anslagen till de trafikerade statsjärnvägarna.

Tidigare inbegreps i det nu förevarande anslaget samtliga medel för nya byggnader och anläggningar vid de förefintliga statsbanorna. Efterhand hava emellertid utbrytningar skett av åtskilliga mera omfattande arbeten, avseende samma huvudkategori, såsom dubbelspårsanläggningar, större bangårdsombyggnader m. m. I de framställningar, som järnvägsstyrelsen nästlidet år avgivit angående anslag för år 1918 till de trafikerade järnvägarna, har ett ytterligare steg tagits i denna riktning, i det att samtliga fortsättningsanslag krävande anläggningar

behandlats såsom fristående anslagspunkter. I statsverkspropositionen har ock, såsom ovan antytts, denna grundsats iakttagits. Under gruppen »större arbeten» återfinnes emellertid en post, till ny lokomotivstation i Krylbo, för vilken fortsättningsanslag kommer att erfordras. Kungl. Maj:t har nämligen för år 1918 allenast äskat en del av det belopp, som enligt järnvägsstyrelsens förslag skulle i sin helhet utgå under 1918.

Mot den iakttagna förändringen, att fortsättningsanslag påfordrande anläggningar i allmänhet upptagits under särskilda anslagstitlar, har utskottet så mycket mindre haft något att erinra, som det syntes utskottet vara en given fördel, att det av beslutet om beviljande av medel till en viss anläggning tydligt framgår, om man måste räkna med fortsättningsanslag. Det har emellertid syntes utskottet kunna ifrågasättas, om ej en förändring av mera genomgripande natur bör vidtagas beträffande fördelningen på olika anslagstitlar av de kapitalökningsutgifter, som avse de redan trafikerade statsbanorna.

Den nu tillämpade uppställningen av anslagen ifråga medför, att någon överblick över de olika slagen av utgifter och anläggningar icke erhålles. Exempelvis finnas anslag till bangårdsanordningar dels under gruppen »spåranordningar» av anslaget till nya byggnader och anläggningar, dels under gruppen »större arbeten» av samma anslag, dels ock under särskilda anslagstitlar i riksstaten med gemensam överbrik »större bangårdsombyggnader». Anslag till lokomotivstationsanläggningar finnas uppförda såväl under grupperna »övriga anläggningar» och »större arbeten» å anslaget till nya byggnader och anläggningar som under särskilda anslagstitlar med gemensam beteckning »större verkstads- och lokomotivstationsanläggningar». Även i övrigt finnes liknande splittring mellan anslaget till nya byggnader och anläggningar å ena sidan samt speciella anslagstitlar för olika ändamål å andra sidan.

Det vill synas utskottet, att det skulle lända till ökad reda och överskådlighet, om åtminstone de anslagskrav, som hänföra sig till självständiga överbriker i riksstaten, utbrötes ur anslaget till nya byggnader och anläggningar. Det torde ock kunna ifrågasättas att såsom särskilda anslag behandla åtskilliga av de grupper, som nu ingå i sistnämnda anslag. Med den vidgade omfattning, som detta anslag efterhand erhållit, har det ur budgetssynpunkt blivit alltmera svårhandterligt. En avlastning av anslaget på sätt nu antytts synes fördensskull vara eftersträfvansvärd.

Utskottet, som ansett den nu berörda frågan böra beaktas vid uppgörandet av nästkommande års budgetförslag, har beträffande den nu ifrågavarande statsregleringen icke ansett annan åtgärd böra vidtagas i

avseende å det nu förevarande anslaget — förutom den redan vidrörda utbrytningen av anslagsbeloppet till förflyttning av svagströmsledningarna å riksgränsbanan — än att i konsekvens med vad i övrigt skett byggnadsanslaget till lokomotivstationsanläggningen i Krylbo bör behandlas såsom särskild anslagstitel för att i riksstaten ingå under rubriken »större verkstads- och lokomotivstationsanläggningar».

Med iakttagande av berörda utbrytningar kommer anslaget till nya byggnader och anläggningar att för år 1918 uppgå till 8,903,600 kronor, varav 2,050,000 kronor böra förskottsvis utgå under 1917.

I enlighet med vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *utförande av nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar* för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 8,903,600 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna ett belopp av 2,050,000 kronor;

b) för påbörjande av arbetet med *uppförandet av en ny lokomotivstation vid Krylbo*, varför kostnaden av anslagsmedel i sin helhet beräknats uppgå till 415,000 kronor, för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 290,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 förskottsvis av tillgängliga medel utanordna ett belopp av 150,000 kronor;

c) för vidtagande av *åtgärder för undvikande av störningar i svagströmsledningar vid bandelen Kiruna—Riksgränsen* för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för inköp av mark, som erfordras för utvidgning av vissa järnvägsstationer och för blivande dubbelbananordningar, för år 1918 anvisa ett anslag, att utgå av låne-medel, av 800,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 400,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 140—141 i statsrådsprotokollet.

Markför-
värv.
[6.]

För ifrågavarande ändamål har av 1916 års riksdag beviljats ett anslag av 500,000 kronor. Den nu begärda anslagssumman innebär sålunda en ökning av 300,000 kronor gentemot fjorårets anslag.

Utskottets
yttrande.

Då järnvägsstyrelsen för sin del ansett 1,000,000 kronor behövlige och då för utskottet tillgängliga upplysningar synts utskottet ådagalägga behovet av ökning av anslaget, har utskottet icke velat ifrågasätta någon ändring i Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må för inköp av mark, som erfordras för utvidgning av vissa järnvägsstationer och för blivande dubbelspårsanordningar, för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 400,000 kronor.

Ombyggnad
av Malmö
statsban-
gård.

[7.]

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för fortsättande av arbetena med ombyggnad av Malmö statsbangård för år 1918 anvisa ett belopp, att utgå av lånemedel, av 500,000 kronor.

Under hänvisning till vad statsrådsprotokollet sid. 142 i ärendet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för fortsättande av arbetena med ombyggnad av Malmö statsbangård för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Förändringar vid
central-
stationen i
Stockholm
m. m.

[8.]

8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlåtas angående anslag för utförande av vissa förändringar av spårsystemet vid Centralstationen i Stockholm jämte därmed sammanhängande arbeten, för år 1918 för ändamålet beräkna ett anslag, att utgå av lånemedel, av 1,500,000 kronor.

Över ifrågavarande framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva yttrande, vilket utskottet velat härigenom

omförmåla.

Huvudran-
gerbangård
vid Halls-
berg.

[9.]

9:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlåtas angående anläggning av huvudrangerbangård vid Hallsberg, för ändamålet beräkna ett anslag för år 1918, att utgå av lånemedel, av 1,000,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 500,000 kronor.

Jämväl över ifrågavarande framställning kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande, vilket utskottet härmed skolat för riksdagen

omförmåla.

10:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för påbörjande av utvidgning av Västansfors station, varför kostnaden av anslagsmedel i sin helhet beräknats uppgå till 310,000 kronor, för år 1918 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 100,000 kronor.

Utvidgning
av Västansfors station.
[10.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 146 i statsrådsprotokollet.

Behovet av den föreslagna utvidgningen har synts utskottet genom den förebragta utredningen ådagalagt, vadan utskottet får hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må för påbörjande av *utvidgning av Västansfors station*, varför kostnaden av anslagsmedel i sin helhet beräknats uppgå till 310,000 kronor, för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för påbörjande av arbetena med utvidgning av Ockelbo station m. m., varför kostnaden i sin helhet beräknats uppgå till 227,000 kronor, för år 1918 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 150,000 kronor.

Utvidgning
och ombyggnad av
Ockelbo station.
[11.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 147—148 i statsrådsprotokollet.

Av utredningen inhämtas, att järnvägsstyrelsen ursprungligen framlagt ett förslag till en större utbyggnad av stationen, slutande på en kostnads-summa av 914,000 kronor. Det av Kungl. Maj:t gjorda anslagsäskandet åsyftar dels en provisorisk ombyggnad av själva bangården, dels ock anläggande av en mötesplats strax norr om stationen. Ehuru enligt statsrådsprotokollet ombyggnaden av stationen icke tillnärmelsevis motsvarar behovet av erforderliga utvidgningar för längre tid framåt, skulle genom densamma och anläggningen av mötesplatsen de mest trängande behoven för den närmaste framtiden bliva tillgodosedda. Vid sådant förhållande och då de kostnader, som enligt Kungl. Maj:ts förslag komme att nedläggas, i huvudsak skulle komma till godo vid en framtida, slutlig stationsombyggnad samt vid en blivande dubbelspårsanläggning, har utskottet ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag. Vid den granskning, som utskottet ägnat ritningarna till de båda förenämnda alternati-

Utskottets
yttrande.

ven, har det emellertid för utskottet framstått såsom ett önskemål, att den i det större ombyggnadsförslaget ingående persontunneln under bangården måtte till trafiksäkerhetens tryggande snarast möjligt i samband med utförandet av den provisoriska ombyggnaden komma till stånd.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må för påbörjande av arbetena med *utvidgning av Ockelbo station m. m.*, varför kostnaden i sin helhet beräknats uppgå till 227,000 kronor, för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Utvidgning av spårsystemet vid bangården i Mjölby. 12:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för utvidgning av spårsystemet vid bangården i Mjölby för år 1918 anvisa ett belopp, att utgå av lånemedel, av 106,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

[12.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 149—150 i statsrådsprotokollet.

Utskottets yttrande.

Då den föreslagna utvidgningen av spårsystemet synts utskottet ändamålsenlig och då arbetena lämpligen böra komma till utförande i samband med dubbelspårsanläggningen Norrköping—Mjölby, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *utvidgning av spårsystemet vid bangården i Mjölby* för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 106,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Utvidgning av spårsystemet vid Värtan.

[13.]

13:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för utvidgning av spårsystemet vid Värtan för år 1918 anvisa ett belopp, att utgå av lånemedel, av 400,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna nämnda belopp.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 150—151.

Utskottets yttrande.

Med hänsyn till att exporten och importen över Värtahamnen är i ständigt stigande och då på grund av de utvidgningar av hamnanläggningarna, som Stockholms stad planerar, ytterligare stegring i trafiken

över hamnen torde vara att emotse, har utskottet funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må för *utvidgning av spårsystemet vid Värtan* för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna nämnda belopp.

14:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att till fortsättande av arbetena med ombyggnad av statens järnvägars reparationsverkstäder i Malmö för år 1918 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 600,000 kronor.

Ombyggnad
av statens
järnvägars
reparations-
verkstäder
i Malmö.

[14.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 152 —154 i statsrådsprotokollet.

I Kungl. Maj:ts framställning i ämnet till 1913 års riksdag beräknades verkstadsanläggningen i sin helhet komma att kosta 2,400,000 kronor. Härav beräknades 1,400,000 kronor skola bestridas av förnyelsefonden, medan 1,000,000 kronor skulle utgå av anslagsmedel. Sistnämnda belopp har ock av riksdagen anvisats åren 1915 och 1916. De senast verkställda kostnadsberäkningarna utvisa emellertid för hela verkstadsanläggningen en kostnad av sammanlagt 3,630,000 kronor, d. v. s. en ökning i förhållande till vad ursprungligen beräknats av 1,230,000 kronor, varvid dock, på grund av de stegrade materialpriserna, för de större ännu ej påbörjade byggnaderna — vagnverkstaden och lokomotivverkstaden samt smedjan och hjulverkstaden — järnkonstruktioner blivit i viss omfattning utbytta mot konstruktioner av trä och armerad betong. Då någon inskränkning i den ursprungliga planen för verkstadsanläggningen enligt utskottets uppfattning icke lämpligen kan ske, får utskottet tillstyrka beviljandet av det äskade tilläggsanslaget.

Utskottets
yttrande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till fortsättande av arbetena med *ombyggnad av statens järnvägars reparationsverkstäder i Malmö* för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

15:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för påbörjande av arbetet med uppförandet av en ny lokomotivstation vid Örebro, varför

Ny lokomo-
tivstation
vid Örebro.

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 6 saml. 21 häft. (Nr 28.)

3

[15.]

kostnaden av anslagsmedel i sin helhet beräknats uppgå till 500,000 kronor, för år 1918 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 175,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 155—156 i statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Lokomotivstationen i Örebro är för närvarande förlagd till två olika platser, vilket för tjänstens ekonomiska skötsel måste framstå såsom synnerligen olämpligt. Då tillika antalet stallplatser är för litet och stallbyggnaderna även i övrigt otidsenliga och för små, synes det framlagda förslaget, att genom anläggande av ny, med moderna anordningar försedd lokomotivstation samla driften på en plats, medföra avsevärda fördelar. Utskottet hemställer fördenskull,

att riksdagen må för påbörjande av arbetet med *uppförandet av en ny lokomotivstation vid Örebro*, varför kostnaden av anslagsmedel i sin helhet beräknats uppgå till 500,000 kronor, för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 175,000 kronor.

Uppförande
av plåt-
slagar-
verkstad
med smedja
vid Not-
viken.

16:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för påbörjande av arbetet med uppförande av plåtslagarverkstad med smedja vid Notviken, varför kostnaden i sin helhet beräknats uppgå till 805,500 kronor, för år 1918 bevilja ett anslag, att utgå av lånemedel, av 300,000 kronor.

[16.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 156—158 i statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

På grund av den successiva ökningen av lokomotivparken har behov av ökade reparationsmöjligheter vid V distriktet gjort sig starkt gällande. Det framlagda förslaget till utvidgning av reparationsverkstaden vid Notviken har vid sådant förhållande ej givit utskottet anledning till erinran, vadan utskottet hemställer,

att riksdagen må för påbörjande av arbetet med *uppförande av plåtslagarverkstad med smedja vid Notviken*, varför kostnaden i sin helhet beräknats uppgå till 805,500 kronor, för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

17:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att medgiva, att, till täckande av uppkommen brist, 500,000 kronor, i de till utförande av dubbelspår mellan Göteborg och Alingsås beviljade anslag, må till samma anslag överföras från anslaget till statsbanan Älvsby—Piteå 100,000 kronor, från anslaget till statsbanan Ulriksfors—Volgsjön 200,000 kronor och från anslaget till statsbanan Järna—Norrköping likaledes 200,000 kronor.

**Kostnader
för dubbel-
spår mellan
Göteborg
och
Alingsås.
[17.]**

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 158—160 i statsrådsprotokollet.

Det föreliggande förslaget överensstämmer med den plan för täckandet av den uppkomna bristen i anslaget för ifrågavarande dubbelspårsanläggning, som vid nästlidet års riksdag framlades i samband med då föreliggande fråga om tilläggsanslag för dubbelspårsanläggningen.

Utskottets
yttrande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att till täckande av uppkommen brist, 500,000 kronor, i de till utförande av dubbelspår mellan Göteborg och Alingsås beviljade anslag, må till samma anslag överföras från anslaget till statsbanan Älvsby—Piteå 100,000 kronor, från anslaget till statsbanan Ulriksfors—Volgsjön 200,000 kronor och från anslaget till statsbanan Järna—Norrköping likaledes 200,000 kronor.

18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för fortsättande av arbetet med anläggande av ytterligare ett järnvägsspår mellan Norrköping och Mjölby för år 1918 anvisa ett belopp, att utgå av lånemedel, av 1,800,000 kronor.

**Dubbelspår
emellan
Norrköping
och Mjölby.
[18.]**

Under hänvisning till vad statsrådsprotokollet sid. 160—161 i ärendet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för fortsättande av arbetet med anläggande av ytterligare ett järnvägsspår mellan Norrköping och Mjölby för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 1,800,000 kronor.

19:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för fortsättande av arbetet med anläggande av ytterligare ett järnvägsspår mellan Aneby och Sandsjö för år 1918 anvisa ett belopp, att utgå av lånemedel, av

**mellan
Aneby och
Sandsjö.
[19.]**

2,700,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 700,000 kronor.

Med åberopande av vad statsrådsprotokollet sid. 161—162 i ärendet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må för fortsättande av arbetet med anläggande av *ytterligare ett järnvägsspår mellan Aneby och Sandsjö* för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 2,700,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 700,000 kronor.

Dubbelspår
från Örebro
över Halls-
berg till
Laxå.

[20.]

20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för påbörjande av arbetena med anläggande av ytterligare ett järnvägsspår från Örebro över Hallsberg till Laxå, varför kostnaden i sin helhet beräknats uppgå till 6,150,000 kronor, för år 1918 anvisa ett belopp, att utgå av låne-medel, av 500,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sidorna 162—167 i statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Det framlagda förslaget till dubbelspårsanläggning å sträckan från Örebro över Hallsberg till Laxå betingas i första hand av nödvändigheten att giva den stora fjärrtrafiken, som ledes över dessa stationer, erforderlig stadga och trygghet. Den betydande lokaltrafiken å sträckan Örebro—Hallsberg — vilken linje är den av statens järnvägars enkelspåriga sträckor, som för närvarande är tyngst belastad med tåg — gör även ett dubbelspår väl behövt.

Utskottet har därför ansett sig böra tillstyrka dubbelspåret anläggande och har intet att erinra emot det för år 1918 begärda anslaget.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må för påbörjande av arbetena med anläggande av *ytterligare ett järnvägsspår från Örebro över Hallsberg till Laxå*, varför kostnaden i sin helhet beräknats uppgå till 6,150,000 kronor, för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Omläggning
av linjen
Lindome—
Anneberg.

[21.]

21:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för påbörjande av arbetet med omläggning av statsbanelinjen Lindome—Anneberg, varför kostnaden i sin helhet beräknats uppgå till 800,000 kronor, för år 1918 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 200,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 168—169 i statsrådsprotokollet.

Den ifrågasatta omläggningen är betingad av hänsyn till trafik-säkerheten. Järnvägsstyrelsen har föreslagit, att av kostnaderna ett belopp av 400,000 kronor måtte anvisas för år 1918. Departementschefen har däremot ansett sig kunna nedsätta anslaget för samma år till 200,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Vid sådant förhållande får utskottet hemställa,

att riksdagen må för påbörjandet av arbetet med *omläggning av statsbanelinjen Lindome—Anneberg*, varför kostnaden i sin helhet beräknas uppgå till 800,000 kronor, för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

22:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för påbörjande av ombyggnad av Bohusbanans viadukt över Säveån, varför kostnaden av anslagsmedel i sin helhet beräknats uppgå till 1,272,000 kronor, för år 1918 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 800,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 500,000 kronor.

Ombyggnad
av Bohus-
banans via-
dukt över
Säveån.

[22.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 169—172 i statsrådsprotokollet.

Då vid förra årets riksdag frågan om ombyggnad av Bohusbanans viadukt över Säveån behandlades av statsutskottet, fann utskottet behovet av den föreslagna ombyggnaden icke vara av den tvingande natur, att densamma ej skulle kunna uppskjutas till ett följande år. Den nu förebragta fullständigare utredningen i ärendet har synts utskottet ådaga-lägga, att något ytterligare uppskov med ombyggnaden ej bör ske.

Utskottets
yttrande.

Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må för påbörjande av *ombyggnad av Bohusbanans viadukt över Säveån*, varför kostnaden av anslagsmedel i sin helhet beräknats uppgå till 1,272,000 kronor, för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 500,000 kronor.

Elektrifiering av järnvägs-linjen Kiruna—Svartön.

[23.]

23:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att i avbidan å den proposition, som kan komma att avlätas om elektrifiering av järnvägs-linjen Kiruna—Svartön, för ändamålet för år 1918 beräkna ett anslag, att utgå av lånemedel, av 3,500,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 1,500,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva yttrande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

omförmåla.

Fortsättning av statsbanen-byggnaden Sveg—Brunflo.

[24.]

24:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen att till fortsättning av statsbanan Sveg—Brunflo för år 1918 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 2,500,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnas i åberopade statsrådsprotokollet sid. 173—178.

Utskottets yttrande.

Med det för år 1918 äskade anslaget är avsett att i huvudsak fullborda terrasseringsarbetena å hela banan samt framföra rälsläggningen norrifrån till Sveg ävensom att i huvudsak färdigställa bangårdar och påbörja återstående husbyggnader. Av statsrådsprotokollet inhämtas emellertid, att Kungl. Maj:t ännu icke fattat beslut rörande sträckningen av banan i dess helhet. Kungl. Maj:t har väl bestämt, att banan — i stället för efter den ursprungligen avsedda s. k. Enskälalinjen — skall framdragas från Sveg till trakten av Överhogdal samt från Åsarne till Kvarnsjö. Däremot har Kungl. Maj:t förklarat sig vilja framdeles meddela beslut beträffande frågan om linjesträckningen mellan Överhogdal och Kvarnsjö. Chefen för civildepartementet har nämligen ansett, att innan beslut fattades angående linjesträckningen mellan sistnämnda båda orter, riksdagen borde sättas i tillfälle att yttra sig i frågan, detta emedan den av departementschefen förordade s. k. Tvärhoalinjen — även om de ursprungliga å-isen användas såsom beräkningsgrund — skulle komma att medföra ett överskridande av den vid banans beslutande beräknade anläggningskostnaden med 123,000 kronor.

Genom anläggandet av inlandsbanan har man avsett att vinna två huvudsyften: dels att ernå en utfartsväg från det inre Norrland till de sydliga delarna av riket, dels ock befrämja odling och kultur inom de av banan berörda områdena. Det är givet, att de båda intressena: att skapa en möjligast gen förbindelseled samt att tillgodose de lokala kommunikationsbehoven understundom måste råka i konflikt med var-

andra. Så har ock i det nu förevarande fallet skett. Genom det beslut Kungl. Maj:t fattat beträffande inlandsbanans sträckning mellan Sveg och Åsarne har för denna bandel den senare synpunkten tillerkänts avgörande betydelse. Då så varit fallet, synes det ock utskottet mest följdriktigt, att även beträffande bandelen mellan Överhogdal och Kvarnsjö den linje väljes, som berör den största folkmängden och de med hänsyn till såväl jordbruks- som skogsskötsel mest utvecklingsbara trakterna, d. v. s. Tvärhoalinjen. Den vägförlängning, som denna linje innebär i jämförelse med den s. k. Rätanslinjen, synes utskottet sakna betydelse, vare sig i fråga om körtid eller — och i än mindre grad — beträffande fraktsatser. Den högre driftkostnaden för den förra linjen torde ock kunna åtminstone delvis motvägas av ökade trafikinkomster. Vad slutligen angår den större anläggningskostnaden för Tvärhoalinjen synes densamma — om ock i och för sig ganska avsevärd — med hänsyn tagen jämväl till inlandsbaneanläggningens omfattning och betydelse icke vara större än som kan anses motiverad av den vinst särskilt ur odlingssynpunkt, vilken med den ökade utgiften skulle ernås.

I enlighet med vad sålunda anförts har utskottet icke något att erinra mot, att statsbanan Sveg—Brunflo mellan Överhogdal och Åsarne framdrages i den av departementschefen förordade sträckningen.

Under uttalande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må till fortsättning av statsbanan Sveg—Brunflo för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor.

25:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att till fortsättande av statsbanan Sveg—Hede för år 1918 anvisa ett belopp av 750,000 kronor.

Fortsättande av statsbanan

Under åberopande av vad i statsrådsprotokollet (sid. 179) i ärendet Sveg—Hede innehåller får utskottet hemställa,

[25.]

att riksdagen må till fortsättande av statsbanan Sveg—Hede för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 750,000 kronor.

26:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen dels att till fullföljande av järnvägsförbindelse mellan de svenska och finska järnvägsnäten, såvitt på Sverige ankommer, för år 1918 bevilja ett anslag, att utgå av lånemedel, av 1,230,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att för-

Järnvägsförbindelse mellan svenska och finska järnvägsnäten.

[26.]

skottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 500,000 kronor, dels ock medgiva, att för enahanda ändamål må användas de besparingar, dock högst 1,000,000 kronor, som uppkommit å de för statsbanorna mellan Lappträsk och Veittijärvi samt mellan Karungi och Haparanda av riksdagen beviljade anslag.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 179—183 i åberopade statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

Då frågan om åvägabringandet av järnvägsförbindelse mellan de svenska och finska järnvägsnäten förelades 1915 års riksdag, hade järnvägsstyrelsen ännu ej varit i tillfälle att utarbета några detaljerade beräkningar angående kostnaderna för denna förbindelse. De förberedande undersökningar och utredningar, som gjorts av styrelsen, hade emellertid givit vid handen, att kostnaderna skulle komma att uppgå till omkring 1,580,000 kronor. För ändamålet har av 1915 års riksdag anvisats ett anslag av 1,000,000 kronor. Sedan närmare planer för järnvägsförbindelsens utförande blivit utarbetade, har det visat sig, att kostnaderna kunna beräknas att sammanlagt uppgå till 3,230,000 kronor. Denna högst betydande ökning i kostnaderna är beroende dels på de under innevarande kristid skedda prisstegringarna på järn och andra byggnadsmaterialier och dels på den större omfattning, i vilken arbetet — utöver vad ursprungligen beräknats — efter avtal med ryska regeringen är avsett att utföras. De höjda material- och arbetspriserna hava sålunda åstadkommit en ökning i kostnaden för de ursprungligen beräknade arbetena med 725,000 kronor eller med omkring 45 procent. Vidkommande kostnadsökningen på grund av den vidgade omfattningen av anläggningarna hänför sig densamma dels till brobyggnaden, som erhållit i vissa avseenden större dimensioner, dels ock till stationsanordningarna, vilka nu planerats för att kunna avveckla samma trafik, för vilken stationsanordningarna å ryska sidan beräknats.

Utskottet, som under föreliggande förhållanden icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) till fullföljande av *järnvägsförbindelse mellan de svenska och finska järnvägsnäten*, såvitt på Sverige ankommer, för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 1,230,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 500,000 kronor;

b) medgiva, att för enahanda ändamål må användas de besparingar, dock högst 1,000,000 kronor, som uppkommit å de för statsbanorna mellan Lappträsk och Veittijärvi samt mellan Karungi och Haparanda av riksdagen beviljade anslag.

27:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen att till fortsättning av inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare för år 1918 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 4,000,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 184—188.

Fortsättning av inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare.

[27.]

Utskottets yttrande.

Av statsrådsprotokollet inhämtas, att utredning för närvarande pågår rörande inlandsbanans sträckning mellan Sorsele och Jokkmokk. Den omständigheten, att denna utredning ännu icke blivit avslutad, utgör emellertid icke något hinder för beviljande av det för år 1918 äskade anslaget, vilket skulle användas för arbeten å sträckorna Volgsjön—Stensele samt Gällivare—Jokkmokk.

Jämväl beträffande den av riksdagen begärda utredningen i fråga om bestridande av kostnaderna för statsbanebyggnaderna i Norrland med andra medel än lånemedel pågå för närvarande undersökningar. Då emellertid dessa måste bli synnerligen ingående, lär det, enligt vad departementschefen uttalat, knappast vara antagligt, att desamma kunna bli färdiga i sådan tid, att resultatet kan föreläggas 1917 års riksdag.

Mot storleken av det för år 1918 begärda anslaget för inlandsbanebyggets fortsättande har utskottet ej funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till fortsättning av inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

28:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att i avbidan å den proposition, som kan komma att avlätas angående byggande av tvärbanan mellan norra stambanan och inlandsbanan m. m., för ändamålet för år 1918 beräkna ett anslag av 1,000,000 kronor.

Byggande av tvärbanan mellan norra stambanan och inlandsbanan m. m.

[28.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva yttrande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

omförmåla.

Rullande
materiel
för statens
järnvägar.

[29.]

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för år 1918 till anskaffande av rullande materiel vid statens järnvägar bevilja ett anslag, att utgå av lånemedel, av 13,000,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 3,000,000 kronor.

Över denna framställning har utskottet redan avgivit särskilt utlåtande, varom utskottet velat härigenom

erinra.

Inventarier
och förlag
för statens
järnvägar.

[30.]

30:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen att för år 1918 anvisa dels för nya inventarier vid statens järnvägar ett anslag av 1,200,000 kronor, dels ock för ökat förlag vid samma järnvägar ett anslag, att utgå av lånemedel, av 2,000,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 195—202 i statsrådsprotokollet.

Utskottets
yttrande.

För anskaffande av nya inventarier har för år 1917 anvisats ett anslag av 1,500,000 kronor. Enahanda belopp har för samma år anvisats till ökning av statens järnvägars förlag.

Förslaget om anslag för år 1918 till nya inventarier har ej givit anledning till erinran från utskottets sida.

Av den i statsrådsprotokollet meddelade utredningen i ärendet liksom av upplysningar, som utskottet i övrigt inhämtat, har utskottet funnit det vara uppenbart, att högst väsentlig förstärkning av statens järnvägars förlagskapital erfordras för att icke driftöverskottsmedel och för andra ändamål än ökning av förlaget beviljade anslagsmedel skola behöva tagas i anspråk såsom rörelsekapital. Under sådana förhållanden har utskottet ansett sig böra tillstyrka jämväl det beträffande ökningen av förlaget gjorda anslagsäskandet. Då emellertid anslaget till ökat förlag synes böra — i den mån det av statens järnvägar behöver tagas i anspråk — uttagas under budgetåret och anlåtande av överskottsmedel såsom rörelsekapital i möjligaste mån inskränkas, har utskottet ansett, att detta anslag bör erhålla beteckningen »förslagsanslag, högst».

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må för år 1918 anvisa

a) för *nya inventarier vid statens järnvägar* ett reservationsanslag av 1,200,000 kronor,

b) för *ökat förlag vid samma järnvägar* ett förslagsanslag, högst 2,000,000 kronor.

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att till tackande av brist, som uppkommit å vissa, till utförande av nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar beviljade anslag för år 1918 bevilja ett tilläggsanslag av 1,252,900 kronor därav 952,900 kronor att utgå av lånemedel, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Täckande
av uppkom-
men brist i
vissa förut
beviljade
anslag.

[31.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 202—206 i statsrådsprotokollet.

Då ifrågavarande brist uppkommit på grund av den oförutsedda stegring av arbets- och materialprisen, som på grund av världskriget uppkommit, sedan kostnadsförslagen till de ifrågavarande arbetena blivit uppgjorda, har utskottet icke funnit skäl till anmärkning mot det förevarande anslagsäskandet.

Utskottets
yttrande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *täckande av brist, som uppkommit å vissa, till utförande av nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar beviljade anslag*, för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 1,252,900 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

32:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för beredande av tvårumslägenheter åt den lägst avlönade tjänstemannagruppen av den ordinarie statsbanepersonalen för år 1918 anvisa ett anslag av 70,000 kronor.

Beredande
av tvårums-
lägenheter
åt viss stats-
banepersonal.

[32.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 206—212 i statsrådsprotokollet.

Det förevarande anslagskravet utgör ett led i en plan att bereda tvårumslägenheter åt samtliga de tjänstemän inom stationskarlsgruppen, som åtnjuta förmånen av bostad in natura från statens järnvägar. Planen, vilken är avsedd att genomföras på en tid av 20 år, har beräknats medföra en kostnad av 10,574,850 kronor. Härav skulle 705,200 kronor, avsedda för uppförande av nya lägenheter i de fall, där förändringarna beräknas medföra inskränkning i förefintligt antal lägenheter, utgå av anslagsmedel, medan återstoden skulle bestridas av förnyelsefonden.

Utskottets
yttrande.

Då den föreslagna anordningen syntes utskottet välbetänkt, får utskottet förorda bifall till det föreliggande förslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för *beredande av tvårumslägenheter åt den lägst avlönade tjänstemannagruppen av den ordinarie statsbanepersonalen* för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 70,000 kronor.

Ordnande
av brand-
väsendet vid
statens järn-
vägar.

33:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för påbörjande av arbetet med ordnande av brandväsendet vid statens järnvägar för år 1918 bevilja ett anslag av 30,000 kronor.

[33.]

Under hänvisning till den i statsrådsprotokollet sid. 212—213 lämnade utredningen i ärendet hemställer utskottet,

att riksdagen må för påbörjande av arbetet med *ordnande av brandväsendet vid statens järnvägar* för år 1918 bevilja ett reservationsanslag av 30,000 kronor.

Statens vattenfallsverk.

Stallbacka-
kanalens
utvidgning
samt om-
byggnad av
Hisings-
bron.

34:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för täckande av kostnader för Stallbackakanalens utvidgning till 5 meters seglationsdjup samt ombyggnad av Hisingsbron över Göta älv med fria genomfartsöppningar av 17,5 meters bredd för år 1918 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 115,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

[34.]

Utredningen i ärendet återfinnes i åberopade statsrådsprotokollet sid. 214—215.

Utskottets
yttrande.

Med anledning av särskilda framställningar av Kungl. Maj:t har riksdagen åren 1913 och 1915 medgivit, att av de belopp, som redan anvisats på det av 1909 års riksdag beviljade anslaget, 22,800,000 kronor, för anläggning av en ny farled mellan Vänersborg och Göteborg, finge användas dels för Stallbackakanalens utvidgning till 5 meters seglationsdjup ett belopp av intill 95,000 kronor, dels ock såsom bidrag till ombyggnad av Hisingsbron över Göta älv med fria genomfartsöppningar av 17,5 meters bredd ett belopp av 20,000 kronor. Dessa arbeten voro icke inbegripna i den ursprungliga planen för kanalanläggningen. Då kostnaderna för arbetena ifråga, enligt vad numera verkställda beräkningar givit vid handen, icke kunna rymmas inom anslagssumman för kanalanläggningen, är från utskottets sida intet att erinra mot det

framställda anslagsäskandet. Enär emellertid de berörda arbetena redan äro utförda, torde anslaget för ändamålet böra betecknas såsom förslagsanslag, högst.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för täckande av kostnader för *Stallbackakanalens utvidgning* till 5 meters seglationsdjup samt *ombyggnad av Hisingsbron över Göta älv* med fria genomfartsöppningar av 17,5 meters bredd för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst, av 115,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

35:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlätas angående fortsatt anslag för ombyggnad av Södertälje kanal, för ändamålet beräkna ett anslag för år 1918, att utgå av lånemedel, av 600,000 kronor. Ombyggnad
av Söder-
tälje kanal.
[35.]

Beträffande denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva yttrande, vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

omförmåla.

36:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen att för fullbordande av en tredje utbyggnad av Trollhätte kraftstation för år 1918 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 3,620,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att därav förskottsvis under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 1,000,000 kronor. Tredje ut-
byggnaden
av Troll-
hätte kraft-
verk.
[36.]

Utredningen i ärendet återfinnes i åberopade statsrådsprotokollet sid. 217—221.

De hittills beviljade anslagen för tredje utbyggnaden av Trollhätte kraftverk hava avsett utbyggnadens verkställande med tre maskinenheter. Då riksdagen sistlidet år beviljade anslag för ändamålet för år 1917, förutsatte riksdagen emellertid, att utbyggnaden slutligt skulle omfatta fem aggregat. Vid sådant förhållande och då uppskov med utbyggnadens slutförande med hänsyn till det för närvarande rådande stora kraftbehovet icke synes böra ifrågakomma, hemställer utskottet,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må för *fullbordande av tredje utbyggnaden av Trollhätte kraftstation* för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 3,620,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att därav förskottsvis under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 1,000,000 kronor.

Första och
andra ut-
byggnaden
av Porjus
kraftverk.
[37.]

37:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att i avbidan å den proposition i ämnet, som kan komma att avlätas, för år 1918 beräkna dels av det för fullbordande av första utbyggnaden av kraftstationen vid Porjus av riksdagen beviljade anslaget å 775,000 kronor, att utgå av lånemedel, återstående belopp, 150,000 kronor, dels ock för påbörjande av vissa arbeten för en andra utbyggnad av nämnda kraftstation ett anslag, att utgå av lånemedel, av 925,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva yttrande, vilket utskottet skolat härigenom

omförmäla.

Uppförande
av ett
boställshus
vid Älv-
karleby
kraftverk.
[38.]

38:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen att medgiva, att vid Älvkarleby kraftverk må, utöver det antal bostadshus, som i den ursprungliga anläggningsplanen för kraftverket beräknats, uppföras ytterligare ett bostadshus för en beräknad kostnad, inbegripet förvärv av erforderlig tomtplats, av 37,000 kronor.

Under åberopande av den i statsrådsprotokollet (sid. 222—225) lämnade utredningen i ärendet får utskottet hemställa,

att riksdagen må medgiva att *vid Älvkarleby kraftverk må*, utöver det antal bostadshus, som i den ursprungliga anläggningsplanen för kraftverket beräknats, *uppföras ytterligare ett bostadshus* för en beräknad kostnad, inbegripet förvärv av erforderlig tomtplats, av 37,000 kronor.

Ångkraft-
station för
Älvkarleby
kraftverk
m. m.
[39.]

39:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen dels att av det för utvidgning av ångkraftstationen för Älvkarleby kraftverk beviljade anslaget å 1,500,000 kronor för år 1918 anvisa, att utgå av lånemedel, återstående beloppet, 500,000 kronor, dels ock att till förlagskapital för anskaffande av bränsle för nämnda ångkraftstation för år 1918 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 250,000 kronor med rätt för Kungl.

Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna beloppet.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 225—227.

Utskottet, som ej haft något att erinra mot det föreliggande förslaget, hemställer, att riksdagen må

a) av det för *utvidgning av ångkraftstationen för Älvkarleby kraftverk* beviljade anslaget å 1,500,000 kronor för år 1918 såsom reservationsanslag anvisa återstående beloppet, 500,000 kronor;

b) till *förlagskapital för anskaffande av bränsle för nämnda ångkraftstation* för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 250,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna beloppet.

40:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen att för år 1918 anvisa ett belopp, att utgå av lånemedel, av 4,000,000 kronor att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t meddelar, användas för utförande av distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten för statens kraftverk, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 2,000,000 kronor.

Distributionsanläggningar för statens kraftverk.
[40.]

Av den i statsrådsprotokollet sid. 227—232 lämnade utredningen i ärendet inhämtas, att vattenfallsstyrelsen för sin del beräknat att för år 1918 för ändamålet erfordras ett belopp av 5,500,000 kronor, ehuru väl styrelsen med hänsyn till nödvändigheten att begränsa anslagskraven ansett beloppet kunna nedsättas till 5,000,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Det synes utskottet vara av stor vikt, att den outnyttjade kraft, som finnes tillgänglig i statens kraftstationer, i största möjliga utsträckning kommer till användning; och har utskottet fördenskull icke ansett sig böra ifrågasätta någon minskning i det av Kungl. Maj:t nu äskade anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för år 1918 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t meddelar, användas för *utförande av distributionsanläggningar och därmed sam-*

manhängande arbeten för statens kraftverk, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna 2,000,000 kronor.

Inventarier
för statens
kraftverk.

[41.]

41:o) Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen att dels till inventarier för statens vattenfallsverk bevilja ett anslag av 700,000 kronor samt därav för år 1918 anvisa ett belopp av 400,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet, dels ock medgiva, att det av 1913 års riksdag anvisade anslaget av 150,000 kronor till inköp av inventarier för Trollhätte kraftverk må användas såsom gemensamt anslag till anskaffande av inventarier för statens vattenfallsverk.

Utskottets
yttrande.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 232—238 i åberopade statsrådsprotokollet.

Av det föreslagna anslaget i sin helhet, 700,000 kronor, äro 400,000 kronor avsedda till inlösen från vattenfallsstyrelsens olika byggnadsföretag av inventarier, vilka skulle ingå i ett statens vattenfallsverks centralförråd. Återstående beloppet skulle användas till nyanskaffning av inventarier vid vattenfallsverkets särskilda avdelningar.

Från de ifrågasatta förrådet skulle nödiga arbetsmaskiner och dylika inventarier uthyras, i vissa fall försälgas till de olika byggnadsföretagen. Någon särskild administrationskostnad för ett sådant förråd skulle icke uppkomma, utan de olika inventarierna skulle kvarbliva vid de företag, vid vilka de använts, tills de behövde tagas i bruk vid något nytt av vattenfallsstyrelsen lett byggnadsföretag eller kunde överlåtas till annan statens förvaltningsmyndighet eller på annat sätt till fördelaktigt pris försälgas.

Enligt vad utskottet inhämtat, tillämpas redan nu samarbete mellan statens vattenfallsverk och statens järnvägar i avseende å anskaffning och utnyttjande av vissa större arbetsmaskiner. Sådan samverkan bör givetvis fortfarande komma till stånd, i den omfattning som kan anses lämplig. Att emellertid för statens vattenfallsverk liksom för statens järnvägar ett särskilt byggnadscentralförråd är av behovet påkallat, synes utskottet uppenbart.

Mot förslaget att sammanslå det av 1913 års riksdag anvisade anslaget å 150,000 kronor till inköp av inventarier för Trollhätte kraftverk med det gemensamma anslaget till inventarier för vattenfallsverken, har utskottet ej heller haft något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) till *inventarier för statens vattenfallsverk* bevilja ett anslag av 700,000 kronor samt därav för år 1918 anvisa såsom reservationsanslag ett belopp av 400,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1917 av tillgängliga medel utanordna beloppet,

b) medgiva, att det av 1913 års riksdag anvisade anslaget av 150,000 kronor till inköp av inventarier för Trollhätte kraftverk må användas såsom gemen- samt anslag till anskaffande av inventarier för statens vattenfallsverk.

42:o) Beträffande sättet för täckande av de utav utskottet ovan under punkterna 1—7, 10—16, 18—22, 24—27, 29—34, 36 samt 39—41 behandlade anslag kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva yttrande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Sättet för
anslagens täc-
kande.

omförmäla.

Stockholm den 23 februari 1917.

På statsutskottets vägnar:

CARL SWARTZ.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar C. J. G. Swartz, S. H. Kvarnzelius, O. M. Strömberg, H. H. K. Ericson, H. F. Lamm, J. Nilsson, C. G. Ekman, A. C. Lindblad, I. E. G. Svensson, A. Pers, J. L. Widell och A. R. Rooth samt

från andra kammaren: herrar F. V. Thorsson, H. Andersson i Skivarp, K. V. Rydén i Malmö, C. Persson i Stallerhult, J. B. Eriksson i Grängesberg, G. Odqvist, E. A. Nilson i Örebro, N. A. Nilsson i Kabbarp, J. Ström, A. Anderson i Råstock, J. Olofsson i Digernäs och S. E. J. Lübeck.

Med undantag därav att i behandlingen av punkterna 24—42 deltagit i stället för herr J. B. Eriksson i Grängesberg herr J. A. Ingvarson.

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 6 saml. 21 häft. (Nr 28.)

Reservation

vid *punkt 24* (fortsättning av statsbanebyggnaden Sveg—Brunflo)
av herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, A. Pers, F. V. Thors-
son, K. V. Rydén, J. Ström, J. Olofsson* i Digernäs och *J. A. Ingvarson*,
vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Med det för år 1918 — — — — —
123,000 kronor.

Genom anläggandet av inlandsbanan — — — avgörande betydelse.
Även om giltiga skäl må anses hava förelegat för att framdraga banan
över Överhogdal i stället för över Enskäla, så följer enligt utskottets
uppfattning icke härav, att linjen mellan Överhogdal och Kvarnsjö bör
framdragas efter Tvärhoalinjen. De fördelar, som denna linjesträckning
med hänsyn till de lokala intressenas tillgodoseende kunna anses äga
framför Rätanslinjen, synas icke utskottet vara av den betydelse, att de
uppväga den ökning i anläggningskostnaden — med tillämpning av
de å- priser, som användes vid den ursprungliga kostnadsberäkningen av
banan uppskattad till 422,000 kronor — samt den vägförlängning — 3,5
kilometer — som Tvärhoalinjen skulle medföra i jämförelse med Rät-
tanslinjen.

På nu anförda skäl har utskottet funnit sig böra förorda linjesträck-
ningen över Rätan. Under sådana förhållanden har utskottet ansett en
nedsättning kunna göras i det av Kungl. Maj:t för 1918 äskade anslaget
med 300,000 kronor eller det belopp, varmed i runt tal — enligt de
ursprungliga beräkningsgrunderna — anläggningen av Rätanslinjen
skulle understiga den anläggningskostnad, från vilken man vid banans
beslutande utgick.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till fortsättning av *statsbanan
Sveg—Brunflo* för år 1918 anvisa ett reservationsanslag
av 2,200,000 kronor.»